

عنوان مقاله:

نگرشی نوین بر سازند نیزار بر اساس یافته های جدید فسیلی

محل انتشار:

فصلنامه علوم زمین، دوره 17، شماره 65 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

محمد وحیدی نیا - گروه زمین شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

عباس صادقی - دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

احمد شمیرانی - دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

علی اصغر آریایی - گروه زمین شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

محمد حسین آدابی - دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

حوضه کپه داغ همزمان و پس از برخورد صفحه توران به صفحه ایران پیش از کارنین پسین (در حدود ۲۲۵ میلیون سال پیش) تشکیل شده است. این حوضه در شمال خاور ایران و در راستای WNW تا ESE قرار گرفته است. سازند نیزار در خاور و شمال خاور این حوضه گسترش یافته و از مجموعه ای از سنگهای سیلیسی-آواری، شیلهای ماسه ای همراه با لایه هایی از سنگ آهکهای ماسه ای تشکیل شده است. به منظور شناخت دقیق چینه شناسی، میکروفسیلها، ریز رخساره ها و محیط رسوبی سازند نیزار، سه برش چینه شناسی انتخاب، اندازه گیری و به دقت از آنها نمونه برداری شده است. این برشهای چینه شناسی از خاور به باختر عبارتند از (۱) برش تنگ نیزار (۲) برش تنگ چهچه (۳) برش جلیل آباد- کلات نادری. در مطالعات پیشین، مرز زیرین و بالایی سازند نیزار با سازندهای آب تلخ و کلات به ترتیب به صورت هم شیب و انتقالی گزارش شده است (افشار حرب، ۱۳۷۳). اما بر اساس تحقیقات جدید، مرز زیرین سازند نیزار با سازند آب تلخ در برشهای ۱ و ۲ به صورت ناپیوستگی فرسایشی و در برش شماره ۳ به صورت هم شیب و انتقالی است. مرز بالایی سازند نیزار با سازند کلات در هر سه برش مذکور به صورت یک ناپیوستگی فرسایشی همراه با یک لایه دیرینه خاک (Paleosol) در بین آن دو است. بر اساس مطالعات سنگ شناسی و ریز دیرینه شناسی، دو نوع رخساره سیلیسی-آواری و کربناتی تعیین شده است. با بررسی این ریز رخساره ها به نظر می رسد که بخشهای سیلیسی-آواری (ماسه سنگ و شیل) سازند نیزار در یک محیط جزایر سدی- لاگونی و قسمتهای آهکی آن در یک سکوی کربناتی کم ژرفا (از نوع رمپ) بر جای گذاشته شده اند. در بیشتر گزارشها و مقالات منتشر شده، سازند نیزار به عنوان یک سازند کم فسیل گزارش شده که هیچ گونه فسیل شاخصی نداشته و تنها بر اساس جایگاه چینه شناسی سن آن را تعیین می کردند، اما با بررسیهای به عمل آمده در این تحقیق، برای نخستین بار علاوه بر شناسایی ۴۱ جنس و ۳۰ گونه، فسیلهای شاخصی مانند: Orbitoides tissoti, Siderolites calcitrapoides, Abathomphalus mayaroensis, Pseudosiderolites vidali, Lepidorbitoides Orbitoides apiculata شناسایی شده که همگی گویای سن ماستریشتین و بویژه ماستریشتین پسین هستند.

کلمات کلیدی:

کپه داغ، ماستریشتین، سازند نیزار، دیرینه خاک، رمپ کربناتی، گلوبوترونکانیدا، کف زی، پلانکتون

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1389977>

